

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a Kisváriné dr. Glózik Anna ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Németh K. László ügyvéd által képviselt alperes ellen - amely perbe az alperes pernyertessége érdekében a dr. Tóth Júlia jogtanácsos által képviselt beavatkozó beavatkozott - baleseti kártérítés megfizetése iránt a Fővárosi Munkaügyi Bíróságnál 23.M.4749/2006. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Bíróság 49.Mf.631.345/2009/4. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen az alperesi beavatkozó által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Fővárosi Bíróság 49.Mf.631.345/2009/4. számú ítéletének felülvizsgálati kérelemmel nem támadott rendelkezését nem érinti, egyebekben hatályában fenntartja.Kötelezi a beavatkozót, hogy fizessen meg a felperesnek - tizenöt napon belül - 60.000 (hatvanezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, valamint az állam javára - felhívásra - 354.660 (háromszázötvennégyezer-hatszázhatvan) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

I n d o k o l á s :

A felperes a keresetében az alperesnél elszenvedett balesete miatt elmaradt keresetvesztesége, nem vagyoni kártérítés, illetve otthoni munkái miatt igénybe vett idegen munkaerő ellenértékének megfizetésére kérte kötelezni az alperest.A Fővárosi Munkaügyi Bíróság 23.M.4749/2006/45. számú ítéletével megállapította, hogy az alperes a felperes által 2004. augusztus 14-én elszenvedett munkahelyi baleset miatt teljes kárfelelősséggel tartozik. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek keresetveszteség címén 2.678.519 forintot és kamatát, valamint 2008. december 1-jétől havi 55.919 forint járadékot, kertműveléssel járó többletköltség címén kártérítésként 980.000 forint lejárt járadékot és kamatát, valamint havi 20.000 forint járadékot, és nem vagyoni kártérítés címén 5.000.000 forintot és annak kamatát. Az alperest 354.661 forint perköltség és 354.661 forint eljárási illeték, valamint 274.532 forint szakértői díj megfizetésére kötelezte.Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 1998. október 28-ától 2004. december 10-éig állt az alperes alkalmazásában kubikos munkakörben. 2004. augusztus 11-én a felperes csatornarekonstrukció építési munkaterületen dúcolási munkákban vett részt. A munkagödörben F.G. művezetővel együtt méretet vett a dúcolás folytatásához, eközben a keresztező közművek védőcsövei alá feltapadt föld ráesett, melynek következtében maradandó sérüléseket szenvedett. A munkaügyi bíróság a beszerzett munkavédelmi szakértői vélemény alapján megállapította, hogy a munkáltató a munkavédelmi követelmények túlnyomó részének eleget tett, azonban a munkavégzés biztonságos feltételeit nem biztosította. F.G. művezetőnek fel kellett volna ismernie a

feltapadt föld miatti veszélyhelyzetet, amelyet elmulasztott. A munkáltató nem bizonyította, hogy a felperes utasítás ellenére végzett munkát, a tanúk ezt az állítását nem támasztották alá, F.G.-nak pedig - aki a felperes jelenlétét észlelte -, el kellett volna küldenie őt, azonban a művezető elfogadta a felperes közreműködését a mérésben. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a munka irányítója a művezető volt, a felperes a munkát a munkáltató tudtával és beleegyezésével végezte, ezért a munkavállaló közrehatása a baleset bekövetkeztében nem állapítható meg, a munkáltató kárfelelősségének mértéke 100 %-os. A beszerzett igazságügyi orvosszakértői szakvélemény alapján a munkaügyi bíróság megállapította, hogy a baleset következtében a felperes maradandó, és súlyosnak tekinthető egészségkárosodást szenvedett, a korábbi életvitelének folytatásában őt az elszenvedett sérülések akadályozták, és a jövőben is megakadályozzák. A beszerzett pszichológus szakvélemény rögzítette, hogy a felperes életmódja a baleset következtében jelentős mértékben megváltozott, amely a csökkent terhelhetőség következtében a mindennapi tevékenységek megnehezülésében, kapcsolatai beszűkülésében, fokozott szorongásban és koartációban jelentkezik. A meghallgatott tanúk vallomása alapján az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes családján belül feszültségek keletkeztek, a felperes megváltozott, a munkaképesség-csökkenése miatt a család fenntartása anyagilag elnehezült, a gyermekeivel a kapcsolata megromlott, mivel a baleset óta nem tud velük megfelelően foglalkozni, az egészségi állapota miatt a sporttevékenységben, illetve korábbi szabadidős tevékenységben nem tud részt venni. A beavatkozó fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Bíróság 49.Mf.631.345/2009/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezett részében a szakértői költség kivételével helybenhagyta. Az alperest terhelő szakértői költséget 300.577 forintra felemelte, a beavatkozót 177.300 forint másodfokú perköltség, és az állam javára 354.660 forint fellebbezési eljárási illeték fizetésére kötelezte. A jogerős ítélet indokolása szerint az elsőfokú bíróság a széleskörű bizonyítás lefolytatását követően helyesen állapította meg a tényállást, és a szakértői költség kivételével helytálló az arra alapított érdemi döntése is, melynek indokolásával a másodfokú bíróság egyetértett. A másodfokú bíróság kiemelte, hogy a felek között nem volt vitás, hogy a baleset a felperest munkavégzés közben, tehát a munkaviszonyával összefüggésben érte, ezért ezt követően a kárfelelősség alóli mentesüléssel, illetve a kármegosztással kapcsolatban a bizonyítás az alperest terhelte, aminek eredménnyel nem tudott eleget tenni. A munkáltató nem tudta egyértelműen igazolni azon állítását, miszerint a felperes utasítás ellenére végezte a munkafeladatot, aminek során a baleset érte, az elsőfokú bíróság ezért helyesen állapította meg az alperes munkáltató teljes kárfelelősségét. A másodfokú bíróság alaptalannak találta a beavatkozó fellebbezési érvelését a nem vagyoni kártérítés mértéke tekintetében.

Nyilvánvaló számítási hiba folytán a tévesen meghatározott, az alperest terhelő szakértői költség összegét a másodfokú bíróság korrigálta. A beavatkozó felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az eljárt bíróságok új eljárásra és új határozat hozatalára kötelezését, másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és a felperes keresetének elutasítását, harmadlagosan a felperes vétkes közrehatása miatt kármegosztás alkalmazását, negyedlegesen a nem vagyoni kártérítés leszállítását kérte. Érvelése szerint a bíróságok figyelmen kívül hagyták a munkavédelmi szakértő és a tanúk vallomását, mely szerint a munkavállaló magatartása az alperes által nem volt elhárítható. Hivatkozott arra, hogy a felperes a művezető utasítása ellenére ment a gödörbe, és a felperes volt abban a helyzetben, hogy lássa a feltapadt földet. Kiemelte, hogy F.G. másfél-két méterre, háttal állt a felperesnek. A beavatkozó kifogásolta a szakértői véleményben foglaltakat, miután álláspontja szerint nem lehetett megalapozott megállapítást tenni a mérés végzéséhez szükséges személyek számáról, a szakértő pedig a helyszínt nem tekintette meg. A beavatkozó érvelése szerint a bíróságok nem vették figyelembe, hogy az alperesnél védőfelszerelés, technológiai utasítás, munkavédelmi oktatás volt, a felperes azon részt vett, a munkavállalók tisztában voltak azzal, hogy veszélyes a munkagödörbe bemenni, tehát a felperes sértette meg az Mvt. 60. § (1) bekezdés g) pontjában foglalt kötelezettségét. Kiemelte, hogy a bíróságok is megállapították, hogy egyszerűen el lehetett volna távolítani a ráarakódott földet, amelyet a felperes elmulasztott, ezért a baleset bekövetkeztében vétkesen közrehatott. A beavatkozó szerint a felperesnek kötelezettsége lett volna úgy végezni a munkáját, hogy a saját, vagy más testi épségét ne veszélyeztesse, a bíróságok ítéletük meghozatalakor figyelmen kívül hagyták az adott munkafolyamattal kapcsolatos felperesi jártasságot, és szakemberi minőségét. Eltúlzottnak találta a beavatkozó a nem vagyoni kártérítés mértékét, amely nem feleltethető meg a balesetkori ár-, és értékviszonyoknak. A bíróságok nem értékelték, a felperes balesetében tanúsított magatartását, a munkavédelmi szabályok és az oktatáson elhangzottak általa történt nyilvánvaló megsértését. A beavatkozó sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a szakértői véleménnyel „összemosta” a felelősséggel kapcsolatos megállapításokat mintegy a szakértőre hárítva a felelősség vizsgálatát. Sérelmezte, hogy a szakvélemény túlmutatott a baleset mozzanatainak, mechanizmusának elemzésén, a munkavédelmi dokumentumok értékelésén, mert a felelősség vizsgálata „irányába mutat”. Érvelése szerint a per eldöntéséhez szükséges tények és körülmények felderítésének feladatát, valamint a bizonyítékok mérlegelésére vonatkozó jogkört a bíróság nem engedheti át a szakértőnek. A beavatkozó kifogásolta, hogy a másodfokú bíróság jogerős ítélete a felperes vétkes közrehatásával kapcsolatos fellebbezésre vonatkozóan indokolást nem tartalmazott, kizárólag általános jellegű megállapításokat tett. A felperes felülvizsgálati

ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására, és a beavatkozó perköltségben történő marasztalására irányult. A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos. A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati eljárásban a Pp. 275. §-ának (1) bekezdésére tekintettel a rendelkezésre álló periratok alapján dönt, nincs helye a bizonyítékok újra értékelésének, azaz felülmérlegelésének. Az ügy érdemét érintő jogszabálysértést a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen és logikátlan, iratellenes, nem megfelelően indokolt mérlegelése valósíthat meg [Pp. 206. § (1) bekezdés, 221. § (1) bekezdés, BH 2001/197., BH 2002/29.]. Az alperesi beavatkozó felülvizsgálati kérelmében hivatkozottak jogszabálysértés megállapítására nem alkalmasak. Alaptalanul állította a beavatkozó a felülvizsgálati kérelmében, hogy az eljáró bíróságok a felperes balesetben való közrehatását nem vizsgálták. A beszerzett igazságügyi munkavédelmi szakértői vélemény megállapította, hogy a pontos mérés - adott mérőeszközzel történő - elvégzéséhez két emberre volt szükség. A szakvélemény szerint a munkaárokban annak feltételei, hogy egy ember végezze a hosszmérést, nem voltak biztosítva (munkavédelmi szakértői vélemény, 9-10. oldal). Az alperes az eljárás során úgy nyilatkozott, hogy „a szakértői véleményt - kisebb jelentőségű és a per érdemét nem érintő, ezért ehelyütt nem is részletezett észrevételektől eltekintve - az alperes lényegében elfogadhatónak tartja, a kft. egyetlen lényeges kifogása a kármegosztás mértékére vonatkozik” (alperesi beadvány). A beszerzett munkavédelmi szakértői vélemény aggálytalannak tekinthető, ezért azt az eljáró bíróságok az ítékezésük alapjául jogszabálysértés nélkül fogadták el [Pp. 182. § (3) bekezdés]. Alaptalanul állította a beavatkozó a felülvizsgálati kérelmében azt, hogy a felperes F.G. művezető utasítása ellenére ment a gödörbe. A beavatkozó ezen állítását a tanúként meghallgatott munkatársak vallomása nem támasztotta alá. Peradat azonban, hogy a művezető a felperes munkáját elfogadta, vele a mérést együtt végezte, őt a balesetveszélyes munkagödörből nem küldte ki. Az Mt. 174. § (3) bekezdése szerint nem kell megtéríteni a kárnak azt a részét, amelyet a munkavállaló vétkes magatartása idézett elő. Az eljáró bíróságok helytállóan következtettek arra, hogy az alperes a munkavállaló felperes vétkes - esetlegesen az általános élettapasztalatot kirívóan figyelmen kívül hagyó - magatartását, a balesetben való közrehatását nem bizonyította, a kár megosztásának alapja nem volt. Alaptalanul sérelmezte a beavatkozó a nem vagyoni kártérítés mértékét. Az eljáró bíróságok a beszerzett igazságügyi orvosszakértői és pszichológus szakértői vélemények alapján megállapították, hogy a felperes a baleset következtében az első ágyéki csigolya összeroppanásos törését szenvedte el, melynek következtében - a baleset okozta pszichés károsodása miatt is - a munkaképesség-csökkenésének mértéke 50 %-os, amelyben javulás nem, romlás azonban várható. A baleset következtében legfeljebb közepes

erőkifejtést igénylő, a gerincre nem megterhelő, kényszerszertartást nem igénylő munkák végzésére vált alkalmassá, közepesnél nagyobb erőkifejtést igénylő munkákat a jövőben sem végezhet, ugyanezen kritériumok szabják meg a szabadidős tevékenységeinek lehetőségeit is. A felperes a korábbi életvitelének jelentős mértékű megváltoztatására kényszerült, a családban betöltött szerepe, családfenntartói szerepe megszűnt, negatív irányban változott, mely őt pszichésen is negatív irányban érintette. A következetes ítélkezési gyakorlat szerint az egészségkárosodott munkavállaló nem vagyoni kár megtérítésére irányuló igénye elbírálásakor azt kell értékelni, hogy a sérelem hozzávetőleges ellentételezésére milyen mértékű vagyoni szolgáltatás nyújt körülbelül egyenértékű, másnemű kompenzációt a nehezített életvitelhez képest (BH 1993.127, 37/1992 (VI.1.) AB határozat). Ennek során a nem vagyoni kártérítés összege meghatározásakor figyelemmel kell lenni a károonszerzés tilalmára, a kellő mértéktartás elvén alapuló bírói gyakorlatra. A mérlegelésnél a sérelem által előállt konkrét, egyedileg megállapítható hátrányoknak és azok súlyának van jelentősége az Mt. 177. § (2) bekezdése helyes értelmezése szerint. Az eljáró bíróságok a szakértői véleményben, és a hozzátartozó tanúk vallomásában foglaltakat törvénysértés nélkül értékelték és állapították meg, hogy a felperes által elszenvedett sérelemmel 5.000.000 forint nem vagyoni kártérítés volt arányban álló. Nem megalapozott a beavatkozó felülvizsgálati érvelése, az eljáró bíróságok a felelősség vizsgálatát nem hárították a szakértőre és a per eldöntéséhez szükséges tények és körülmények felderítésére vonatkozó kötelezettségüknek - a széles körben lefolytatott bizonyítási eljárás során - eleget tettek, a rendelkezésre álló peradatok helyes, okszerű, életszerű értékelésével, és a logika szabályainak megfelelően a Pp. 206. § (1) bekezdése megsértése nélkül hozták meg az ítéletüket. Azt a szükséges tartalommal és terjedelemmel indokolták [Pp. 221. § (1) bekezdés], ezért a felülvizsgálati kérelemben hivatkozottak jogszabálysértés megállapítására nem adtak módot.

A kifejtettekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel nem támadott rendelkezését nem érintette, egyebekben a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A beavatkozó a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles a felperes felülvizsgálati perköltségének megfizetésére.

A felülvizsgálati eljárás illetékét a beavatkozó a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 3. § (3) bekezdése értelmében köteles viselni.

Budapest, 2010. október 6.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, dr. Hajdu Edit s.k. előadó bíró, dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró
A kiadmány hitelével: Nné tisztviselő